

Sygn. akt **III AUa 743/22**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2024 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Wiesława Stachowiak

Protokolant: Beata Tonak

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2024 r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy **D. B.**

przeciwko Prezesowi **Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego**

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników

na skutek apelacji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 30 marca 2022 r. sygn. akt IV U 2085/21

- zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie;
- zasądza od odwołującego D. B. na rzecz pozwanego Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego kwotę 180,00 zł (słownie: sto osiemdziesiąt złotych) wraz z ustawowymi odsetkami, za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji;
- zasądza od odwołującego D. B. na rzecz pozwanego Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego kwotę 240,00 zł (słownie: dwieście czterdzieści złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

	Wiesława Stachowiak	
--	---------------------	--

UZASADNIENIE

Decyzją z 21.04.2020 r., znak: (...), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził wobec **D. B.** ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego i emerytalno-rentowego od 10.04.2017 r. do 31.05.2019 r. oraz ustanie obowiązku opłacania składek za ww. osobę od wymienionego dnia. W uzasadnieniu decyzji wyjaśniono, że ustanie ubezpieczenia społecznego rolników nastąpiło w okresie prowadzenia przez D. B. pozarolniczej działalności gospodarczej. Zwrócono uwagę m.in. na pismo

ZUS-u informujące o prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej i niespełnianie warunków pozostania w ubezpieczeniu społecznym rolników.

Odwołaniem od powyższej decyzji D. B. zaskarżył tę decyzję w całości, wnosząc o jej uchylenie i zasądzenie od pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 30 marca 2022r., w sprawie IVU 1274/20, Sąd Okręgowy w Zielonej Górze zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że nie zachodzi ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego dla odwołującego D. B. w okresie 10.04.2017r. - 31.05.2019r.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne:

Odwołujący się D. B. w dniu 07.02.2013 r. zgłosił się do ubezpieczenia społecznego rolników, wskazując 28.03.2008 r. jako datę rozpoczęcia działalności rolniczej.

Decyzją z 11.02.2013 r., znak: (...) (...), Prezes KRUS stwierdził podleganie przez wnioskodawcę ubezpieczeniu społecznemu rolników i obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie i emerytalno-rentowe od 28.03.2008 r. do 30.06.2008 r. i od 01.11.2012 r.

Decyzja zawierała informację, że rolnik jest zobowiązany, nie czekając na wezwanie, w ciągu 14 dni, informować Kasę o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności (np. podjęcie pracy lub pozarolniczej działalności gospodarczej, rodzącej obowiązek podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu) (pkt 1). Rolnik lub domownik, który podlega ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu, jeśli nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym (pkt 2). Rolnik lub domownik, o którym mowa powyżej, podlega nadal ubezpieczeniu społecznemu rolników, jeżeli w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpoczęcia współpracy przy prowadzeniu tej działalności, a także wznowienia prowadzenia uprzednio zawieszony takiej działalności, złoży Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia (pkt 3).

Skarżący odebrał powyższą decyzję, czytał pouczenie i zdawał sobie sprawę, że jest zobowiązany poinformować Kasę o podjęciu działalności gospodarczej.

Od 10.04.2017 r. skarżący zarejestrował i prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...), ze stałym miejscem w Z., której przeważającym przedmiotem były restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne. Od 01.06.2019 r. działalność została zawieszona.

W dniu 18.04.2017 r., przebywając w Portugalii, skarżący wysłał na adres KRUS w Z. oświadczenie o rozpoczęciu od 10.04.2017 r. pozarolniczej działalności gospodarczej. Przesyłka została nadana w portugalskim urzędzie pocztowym.

Powyższa przesyłka nie dotarła do adresata.

W dniu 12.02.2020 r. KRUS otrzymała wniosek ZUS-u o udostępnienie danych osobowych odwołującego się. W odpowiedzi, pismem z 14.02.2020 r., przesłała dane dotyczące przebiegu ubezpieczenia rolniczego.

W odpowiedzi na pismo KRUS, Zakład zawnioskował o doprecyzowanie, czy skarżący podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników od 01.11.2012 r. jako rolnik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą.

Nadmieniono, że zgodnie z (...), skarżący rozpoczął pozarolniczą działalność gospodarczą 10.04.2017 r. i zawiesił ją od 01.06.2019 r.

Pozyskanie ww. informacji skutkowało wydaniem przez Prezesa KRUS zaskarżonej decyzji.

W oparciu o wyżej ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie okazało się zasadne. Sąd I instancji wskazał, że przedmiotem sporu było ustalenie, czy zaskarżoną decyzją zasadnie stwierdzono ustanie wobec skarżącego ubezpieczenia społecznego rolników od 10.04.2017 r. do 31.05.2019 r. Pozwany argumentował, że skarżący wykonywał w tym okresie działalność gospodarczą i nie poinformował Kasy o tym fakcie, a także nie złożył oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia rolniczego. Odwołujący się stał na stanowisku, że taką informację wysłał w należyтым terminie.

Sąd Okręgowy powołał następnie przepisy art. 3a ust. 1, art. 5a, art. 37 ust. 1 ustawy z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, wskazując, że stan faktyczny sprawy był w zasadzie bezsporny, w tym co do okoliczności, że skarżący 18.04.2017 r. wysłał na adres KRUS w Z. przesyłkę z oświadczeniem o rozpoczęciu działalności gospodarczej, oraz okoliczności, że Kasa nie odnotowała wpływu tej przesyłki. Strony nie kwestionowały wzajemnie swoich oświadczeń w tym przedmiocie.

Zdaniem Sądu Okręgowego ustalenie, że skarżący nadał w portugalskiej placówce pocztowej tę przesyłkę, prowadzi do wniosku, że oświadczenie o rozpoczęciu działalności zostało Kasie złożone w terminie.

Zgodnie z art. 57 § 5 pkt 2 k.p.a., termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało m.in. nadane w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe albo placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej albo państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Sąd Okręgowy wskazał, że do zachowania ustawowego terminu konieczne jest, aby pismo nadane za granicą zostało przed upływem terminu przekazane polskiej placówce pocztowej, o zachowaniu terminu dokonania czynności decyduje bowiem nie data nadania pisma za granicą, ale data jego przekazania polskiemu urzędowi pocztowemu. Podobnie wskazano w uzasadnieniu wyroku NSA z 26.09.2008 r., II OSK 1101/07. W orzecznictwie stwierdzono, że obciążenie skarżącego skutkami zaginięcia części przesyłki w sytuacji, gdy nie można wykluczyć, że zaginięcie nastąpiło po wpłynięciu przesyłki do organu, byłoby oczywistym naruszeniem zasad wyrażonych w art. 7 i 8 k.p.a. (wyrok WSA w Warszawie z 26.10.2004 r., sygn. akt IV SAB 431/03). W niniejszej sprawie nie ma podstaw, by zakładać, że przesyłka zaginęła w placówce organu, ponieważ mogła zaginąć wcześniej. Niemniej została nadana prawidłowo, a to wystarczy, by termin został zachowany. Nie można też obciążać skarżącego konsekwencjami zaginięcia przesyłki w drodze, jeśli za doręczenie odpowiadał jeden z podmiotów, o których mowa w art. 57 § 5 pkt 2 k.p.a.

Zdaniem Sądu Okręgowego trzeba więc uznać, że nadanie przesyłki na portugalskiej poczcie świadczy o złożeniu pisma w terminie. Pismo to było oświadczeniem o rozpoczęciu prowadzenia działalności. Jednocześnie mając na względzie stanowisko skarżącego nie ma wątpliwości, że dążył on do utrzymania rolniczego tytułu ubezpieczenia. Należy więc uznać, że oświadczenie wysłane 18.04.2017 r. jest oświadczeniem, o którym mowa w art. 5a ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy, w całości, zarzucając:

1. naruszenie przepisu art. 57 § 5 pkt. 2 k.p.a. poprzez wadliwe zastosowanie norm jakie obowiązywały od czerwca 2019r., do stanu prawnego sprawy odnoszącej się do okresu kwietnia 2017r. i przyjęcie, że normy z 2019 roku obowiązywały w 2017 roku do skuteczności nadania przesyłki w placówkach poza granicami Polski;
2. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 5a ust. 1 pkt. 1 w związku z art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz zw. z art. 57 § 5 pkt. 2 k.p.a. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż ubezpieczony spełnił warunek złożenia w Kasie oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej;

3. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 3a ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż ubezpieczenie rolnicze odwołującego się nie ustało, pomimo niespełnienia przez niego warunku określonego w art. 5a ust. 1 tejże ustawy;

4. naruszenie art. 7 i 8 k.p.a. poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że nastąpiło naruszenie zasad postępowania administracyjnego z winy organu pomimo, że w całym postępowaniu dowodowym w żaden sposób nie wykazano i nie ujawniono jakiegokolwiek naruszenia za strony organu prowadzącego postępowanie;

5. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędne dokonanie ustaleń faktycznych i dowolną ocenę dowodów, skutkujące:

a) pominięciem wyjaśnienia najistotniejszych okoliczności dotyczących złożenia lub nie złożenia przesyłki nadawczej w Portugalii i przyjęcie wyjaśnień ubezpieczonego za wiarygodnych pomimo, że normy prawne zawarte w art. 57 § 5 pkt. 2 ustawy k.p.a. obligowały sąd do ustalenia okoliczności nienadania przesyłki w polskiej placówce pocztowej;

b) ustaleniem, że samo nadanie przesyłki w Portugalii w 2017 roku, gdyby rzeczywiście była tam nadana, wystarczyła do przyjęcia spełnienia warunku z art. 5a ust. 1 pkt. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników;

c) przyjęciem, że strona spełnia kryteria rolnika pomimo, że materiał dowodowy wskazuje na okoliczności, że ubezpieczony już od 2017 roku nie spełnia kryteriów ustawowych jako rolnik i również z tego tytułu nie podlega ubezpieczeniu rolniczemu;

d) niezbadaniem przez sąd i niewyjaśnieniem w toku postępowania okoliczności dotyczących nie wykonywania przez ubezpieczonego również obowiązku zgłaszania do organu co roku wysokości uzyskiwanego dochodu w latach 2017 - 2018.

Wskazując na powyższe pozwany wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania w całości i zasądzenia od ubezpieczonego na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem I instancji i Sądem Apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna i skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie, czy odwołujący podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 10.04.2017r. do 31.05.2019r.

Sąd Apelacyjny za uzasadnione uznał sprecyzowane w apelacji zarzuty naruszenia przepisów art. 5a ust. 1 pkt. 1 w związku z art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz zw. z art. 57 § 5 pkt. 2 k.p.a. poprzez niewłaściwe zastosowanie.

Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1998 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników rolnik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki:

1) złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej;

2) jednocześnie nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym;

3) nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym;

4) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;

5) kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty granicznej.

Podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników ma charakter subsydiarny (por. wyroki Sądu Najwyższego z 26 lipca 2006 r., sygn. akt III UK 46/06, OSNP 2007 nr 15-16, poz. 233 oraz z 20 marca 2018 r., sygn. akt III UK 40/17), co wynika m.in. z art. 7 ust. 1 i art. 16 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Przepisy te stanowią, że ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie wypadkowym, chorobowym, macierzyńskim, emerytalnym i rentowym nie podlegają osoby podlegające innemu ubezpieczeniu społecznemu. Reguła ta skutkuje automatyzmem polegającym na wykluczeniu z mocy prawa z ubezpieczenia rolniczego w razie podjęcia aktywności skutkującej objęciem "innym ubezpieczeniem społecznym". Co do zasady zatem w razie zbiegu tytułu do objęcia ubezpieczeniem rolniczym z innymi tytułami do objęcia ubezpieczeniem społecznym o charakterze powszechnym, pierwszeństwo ma inny nierolniczy tytuł. Jednak na mocy art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników zasada subsydiarności ubezpieczenia społecznego rolników doznaje złagodzenia, przez możliwość objęcia nim także osób, które posiadają tytuł do objęcia powszechnym systemem ubezpieczeń społecznych, po spełnieniu wskazanych w tym przepisie warunków.

Zgodnie z art. 5a ust. 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, niezachowanie terminu złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, jest równoznaczne z ustaniem ubezpieczenia od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności.

Mając na uwadze powyższe regulacje Sąd Apelacyjny stwierdza, że rację ma pozwany, iż odwołujący się nie spełnił wynikających z ustawy przesłanek, aby w spornym okresie możliwe było dalsze podleganie przez niego ubezpieczeniu społecznemu rolników, bowiem przede wszystkim po rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej nie złożył oświadczenia o woli kontynuacji pozostawania w ubezpieczeniu rolniczym. Odwołujący się bez wątpienia był pouczonej o treści art. 37 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym był obowiązany, nie czekając na wezwanie organu, w ciągu 14 dni zgłaszać Kasie osoby podlegające ubezpieczeniu w jego gospodarstwie oraz informować Kasę o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności.

Sąd Apelacyjny uznał, odmiennie aniżeli Sąd I instancji, że odwołujący skutecznie nie poinformował KRUS o rozpoczęciu wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej, co skutkowało ustaniem ubezpieczenia rolniczego, zgodnie z art. 5a ust. 5 cytowanej ustawy.

Wniosek powyższy znajduje potwierdzenie w tezie wyroku Sądu Najwyższego z 8 lipca 2008 r. (sygn. akt II UK 336/07, LEX nr 497699), zgodnie z którym rolnik, który nie zawiadomi organu rentowego o podjęciu działalności gospodarczej i nie złoży oświadczenia przewidzianego w art. 5a ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w ustawowym terminie, przestaje podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników ex lege. Ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w przypadku braku złożenia oświadczenia o jego kontynuowaniu w związku z rozpoczęciem wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej następuje zatem z mocy prawa, a decyzja Kasy ma jedynie charakter deklaracyjny (por. postanowienie SN z 4 marca 2008 r., sygn. akt III UK 105/07).

Sąd Apelacyjny podzielił argumentację pozwanego, że błędne jest ustalenie Sądu I instancji, że samo nadanie w Portugalii w dniu 18.04.2017r. przesyłki zawierającej oświadczenie odwołującego o rozpoczęciu działalności gospodarczej (nawet przy założeniu, że faktycznie została ona nadana i faktycznie zawierała takie oświadczenie), nie jest wystarczające do przyjęcia spełnienia warunku z art. 5a ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, tj. warunku złożenia w Kasie oświadczenia o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności.

Sąd Okręgowy błędnie zastosował art. 57 § 5 pkt. 2 k.p.a. poprzez zastosowanie w realiach sprawy (odnoszących się do sytuacji z kwietnia 2017r.), norm jakie obowiązywały dopiero od 2019r., do oceny skuteczności nadania przesyłki

w placówce poza granicami Polski. Wskazać tutaj należy, że dopiero ustawą z dnia 16 maja 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania administracyjnego znowelizowano art. 57 § 5 pkt 2 k.p.a., nadając mu obowiązujące od 3 lipca 2019r. brzmienie: Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało nadane w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe albo placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej albo państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

W poprzednim brzmieniu – obowiązującym w stanie faktycznym niniejszej sprawy art. 57 §5 pkt 2 k.p.a. stanowił, że termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało nadane w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe.

Uwzględniając powyższe – rację ma pozwany, że samo nadanie w Portugalii w dniu 18.04.2017r. przesyłki zawierającą oświadczenie odwołującego o rozpoczęciu działalności gospodarczej, nie jest wystarczające do przyjęcia spełnienia warunku z art. 5a ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Bez wątplenia bowiem pismo nie zostało nadane w polskiej placówce pocztowej.

W orzecznictwie sądów administracyjnych wskazano, że za datę wniesienia pisma nadanego w zagranicznym urzędzie pocztowym uważa się datę przekazania owego pisma przez ten urząd polskiej placówce operatora wyznaczonego (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z dnia 7 grudnia 2018 r. I SA/Lu 415/18). W toku postępowania w niniejszej sprawie nie wykazano faktu przekazania przesyłki przez urząd portugalski i jej otrzymania przez polski urząd pocztowy. Nie wiadomo czy i kiedy przesyłka ta została przekazana. Okoliczności tej, mającej istotne znaczenia dla sprawy, Sąd Okręgowy nie wyjaśnił, przyjmując, że przesyłka zaginęła, zaś dla skuteczności jej nadania wystarczy sam fakt nadania przesyłki na portugalskiej poczcie.

Trafnie zarzucał pozwany, że odwołujący nie spełnił także warunku, o którym mowa w art. 5a ust. 4 ustawy, zgodnie z którym zaświadczenie albo oświadczenie, że nie została przekroczona kwota podatku dochodowego, o której mowa w ust. 1 pkt 5, rolnik lub domownik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą, podlegający ubezpieczeniu, obowiązany jest także złożyć w Kasie do dnia 31 maja każdego roku podatkowego. Tymczasem odwołujący nie wykazał, aby przedkładał w ustawowym terminie zaświadczenia z właściwego urzędu skarbowego lub oświadczeń o należnym podatku od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej. Warunkiem dalszego podlegania ubezpieczeniu rolniczemu w sytuacji rozpoczęcia pozarolniczej działalności, jest bowiem także zgodnie z art. 5a ust. 1 pkt 5 ustawy to, aby kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekraczała kwoty granicznej.

Odwołujący nie informował również KRUS o zmianach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu rolniczemu i wysokości składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne m.in. w zakresie zmiany powierzchni gruntów rolnych. Jak bowiem wskazywał pozwany z analizy danych z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz ewidencji ksiąg wieczystych wynika, że odwołujący posiada udział (...) w gruntach rolnych o powierzchni 10,14 ha fiz. tj. 2,4285 ha przelicz, na które płatności bezpośrednio z (...) pobiera osoba trzecia.

Należy wskazać, że Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego jest organem administracji rządowej, realizującym zadania przewidziane w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników i zobowiązany do stosowania przepisów tej ustawy. Jak podkreślono już wyżej wydana w tej sprawie decyzja organu rentowego ma charakter deklaracyjny, gdyż przewidziane w ustawie skutki następują z mocy prawa, zaś decyzja organu jedynie je potwierdza. Organ rentowy nie działa na zasadzie swobodnej oceny reguł przewidzianych w ustawie, lecz w sytuacji zaistnienia przesłanek ustawowych ma obowiązek wydania decyzji. Okoliczności faktyczne ustalone w niniejszej sprawie nie budzą wątpliwości co do tego, że nie zaistniały przesłanki do zastosowania przez organ art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, gdyż odwołujący się podlegając ubezpieczeniu rolniczemu w pełnym zakresie nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej i mógł podlegać nadal temu ubezpieczeniu w okresie jej prowadzenia, jeżeli by spełnił jednocześnie warunki wymienione w

tym przepisie, wśród których wskazano obowiązek złożenia w KRUS oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia rolniczego, w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej.

Odwołujący się, jak wynikało z przedstawionych wyżej okoliczności, takiego oświadczenia w sposób skuteczny nie złożył, a nadto nie spełnił warunku, o którym mowa w art. 5a ust. 4 ustawy, dlatego też już tylko z tych względów zaistniały skutki przewidziane w ustawie do ustania ubezpieczenia społecznego rolników, które zaskarżona decyzja organu rentowego potwierdziła. Wobec niespełnienia opisanych wyżej warunków do kontynuowania ubezpieczenia rolniczego, Sąd Apelacyjny nie badał dalszych zarzutów apelacji związanych z kwestionowaniem faktycznego prowadzenia działalności rolniczej przez odwołującego.

Z powyższych względów na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w punkcie i oddalił odwołanie, a wobec zmiany rozstrzygnięcia co do istoty sprawy, zmianie podlegało rozstrzygnięcie o kosztach, dlatego Sąd Apelacyjny zasądził od odwołującego na rzecz pozwanego Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego kwotę 180 zł wraz z ustawowymi odsetkami, za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c., zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania, zasądzając od odwołującego na rzecz pozwanego (jako strony wygrywającej) kwotę 240,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego ustalono na podstawie § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Wiesława Stachowiak
